

Bakgrunn for vedtak

Reinvestering av 66 kV-ledning Minne-Engerfjellet

Eidsvoll kommune i Akershus fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Eidsiva Nett
Referanse	201404798-23
Dato	01.07.2015
Notatnummer	KN-notat 11/2015
Ansvarlig	Siv Sannem Inderberg
Saksbehandler	Simen Sørli

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir etter en helhetlig vurdering Eidsiva Nett konsesjon i medhold av energiloven til å bygge ny 132 kV kraftledning mellom Minne transformatorstasjon og Engerfjellet i Eidsvoll kommune i Akershus Fylke for å tilknytte Engerfjellet vindkraftverk. Det går i dag en 66 kV kraftledning mellom Minne transformatorstasjon og Kvisler transformatorstasjon i Nord Odal kommune. Eidsiva får konsesjon til å rive en delstrekning på ca. 9 km av denne kraftledningen og bygge ny i samme trasé fra Minne til Engerfjellet.

Eksisterende kraftledning er gammel og det er etter NVEs vurdering behov for reinvestering av denne i løpet av noen få år. NVE mener at nye tiltak i nettet i området bør bygges slik at det blir tilrettelagt for fremtidig spenningsnivå 132 kV. NVE gir konsesjon til å forskuttere investeringen for å kunne bygge ny kraftledning i samme trasé. Etter at et eventuelt Engerfjellet vindkraftverk er i drift, vil det være vanskelig å rive eksisterende før ny kan bygges, og NVE mener derfor det er riktig å reinvestere ledningen nå.

Ny kraftledning skal bygges med H-master i tre tilsvarende dagens kraftledning. Mastene vil bli noe større som gjør den mer synlig sammenliknet med dagens 66 kV. NVE har satt vilkår om at det skal monteres fugleavisere på spennet over Vormå for å redusere risikoen for fuglekollisjoner.

NVE mener de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anleggene utvilsomt er større enn de skader og ulemper som påføres andre. NVE vil på denne bakgrunn meddele Eidsiva Nett ekspropriasjonstillatelse for de omsøkte anleggene.

Innhold

Sammendrag	1
Innhold	1
1 Søknaden	2
1.1 Omsøkte tiltak	2
2 NVEs behandling av søknaden	3
2.1 Høring av konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon	3
2.2 Innkomne merknader	3
3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven	4
3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold	4
3.2 Vurdering av visuelle virkninger	5
3.3 Vurderinger av elektromagnetisk felt	6
3.3 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø	7
3.4 Vurdering av naturmangfold	7
3.5 Anleggets utforming og avbøtende tiltak	8
3.6.1 Miljø-, transport- og anleggsplan	9
4 NVEs avveieinger, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven	9
4.1 NVEs vedtak	10
5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	11
5.1 Hjemmel	11
5.2 Omfang av ekspropriasjon	11
5.3 Interesseavveining	12
5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon	12

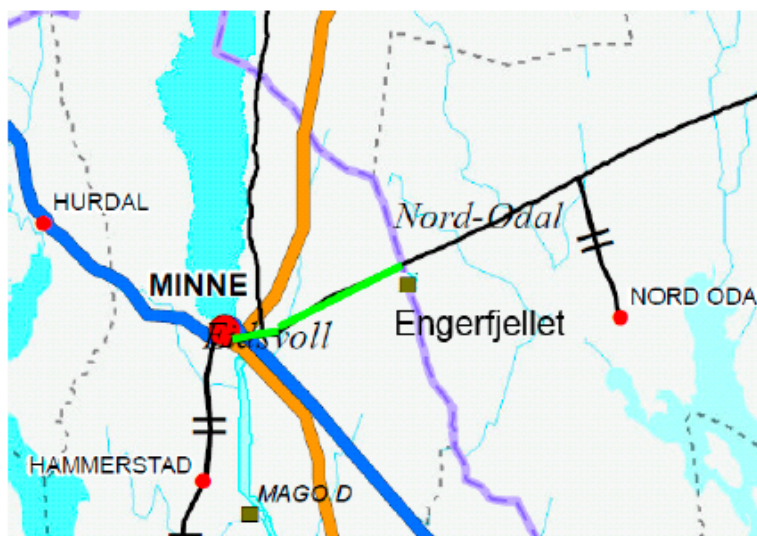
5.5	Forhåndstiltredelse	13
Vedlegg A	- Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	14
Vedlegg B	- Sammenfatning av høringsuttalelser	16

1 Søknaden

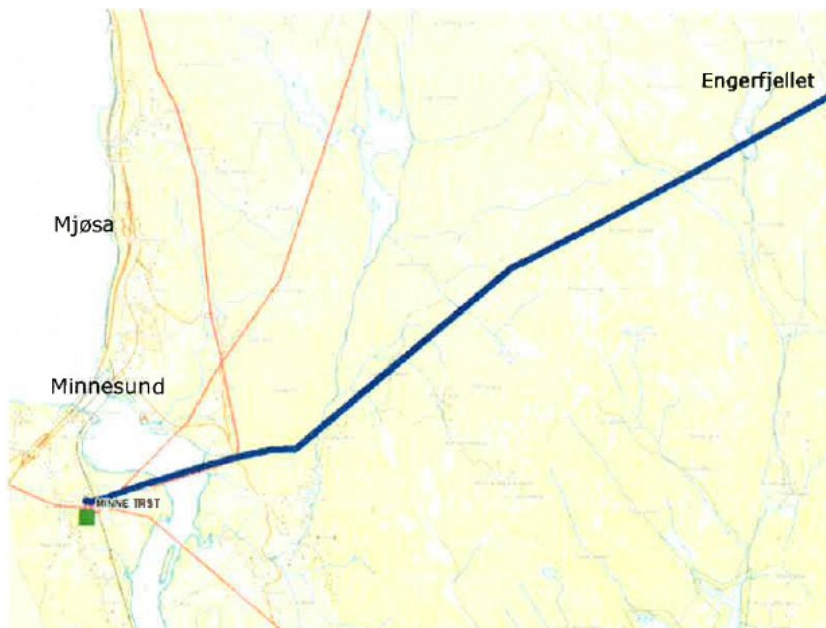
1.1 Omsøkte tiltak

Konsesjonssøknaden omhandler reinvestering av eksisterende 66 kV-ledning fra Minne transformatorstasjon til det planlagte vindkraftverket på Engerfjellet. E. ON har fått konsesjon til å bygge og drive Engerfjellet vindkraftverk med planlagt produksjon 50 MW som vil mates inn på 66-kV-ledningen Minne-Kvisler som går forbi vindkraftparken. Engerfjellet vindkraftverk er til klagebehandling i Olje- og energidepartementet. Den omsøkte strekningen på 9,2 km er en del av eksisterende 66 kV-ledning fra Minne transformatorstasjon i Eidsvoll kommune, via Nord Odal kommune, til Kvisler transformatorstasjon i Åsnes kommune. Eidsiva Nett søker nå om å rive kraftledningen på strekningen Minne-Engerfjellet og bygge ny i samme trasé. Eksisterende kraftledning ble bygd i 1950 og Eidsiva Nett mener det er behov for reinvestering i løpet av de neste 5-6 årene. Bakgrunnen for at de søker om reinvestering noe tidligere er for å kunne bygge kraftledningen i samme trasé og for et eventuelt nytt vindkraftverk på Engerfjellet. Eidsiva Nett skriver i søknaden at det ikke er mulig å rive eksisterende kraftledning etter at vindkraftverket er bygget og at det derfor ikke blir mulig å reinvestere kraftledningen i samme trasé.

Eidsiva Nett søker om å bygge ledningen med tverrsnitt FeAl 253 og dimensjonert for 132 kV drift, men vil drifte kraftledningen på 66 kV til resten av nettet i området er klargjort for en spenningsoppgradering. Økningen i tverrsnitt begrunnes med at produksjon fra Engerfjellet vindkraftverk vil gi betydelige nettap, da eksisterende ledning, med lavere tverrsnitt, nærmer seg sin termiske grense. Gjennomsnittshøyden på mastene til den omsøkte kraftledningen er cirka 15 meter, med unntak av de høyeste mastene ved Vorma som er omsøkt cirka 30-40 meter høye. Ledningen omsøkes med H-master i tre med kreosotbehandlede stolper. Ledningen er planlagt i eksisterende trasé og den er ikke planlagt endret mht landskapstilpasning utover den økte trasebredden fra 15 til 24 meter.

Figur 1: Kart over tiltaket med tilgrensende nett. Omsøkt tiltak i grønt.

Figur 2: Strekning på cirka 9,2 km med eksisterende trasé 66 kV Minne-Kvisler

2 NVEs behandling av søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Høring av konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon

Konsesjonssøknaden og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for reinvestering av 66 kV Minne-Engerfjellet av 5.9.2014 ble sendt på høring 3.10.2014. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 24.11.2014. Eidsvoll kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort to ganger i Eidsvoll Ullensaker Blad og Norsk lysingsblad.

Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av vedlegg B.

NVE gjennomførte befarings av utvalgte områder langs omsøkt trasé den 13.11.2014 sammen med to representanter fra Eidsiva Nett.

2.2 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 11 høringsuttalelser til søknad om reinvestering av 66 kV Minne-Engerfjellet. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B. Eidsiva kommenterte uttalelsene i brev av 16.12.2014.

Eidsvoll kommune påpeker at særlig området på Østsiden av Vormå kan være utsatt for løsmasseskred. Kommunen ber om at NVE vurderer muligheten for å beskytte fuglelivet mot kollisjoner med ledningene gjennom å øke synligheten på spesielt sårbare strekninger.

Uttalelser fra grunneier, lokale interesseorganisasjoner og privatpersoner tar opp forskjellig forhold knyttet til egne interesser som for eksempel erstatning for skog som hugges, men også av mer allmenn karakter som innvirkning på blant annet fugl. Det er spesielt området ved Vormå som flest har uttalt seg om. Enkelte ønsker ikke vindkraftverket og protesterer mot oppgradering av kraftledningen. Flere er positive til at Eidsiva vil oppgradere kraftledningen i samme trasé.

3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapitlet vil NVE redegjøre for vår vurdering av de omsøkte anleggene og innkomne merknader. Først vil vi vurdere de tekniske og økonomiske forholdene. Videre er anleggenes visuelle påvirkning på landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø vurdert. Til slutt er det et kapittel om anleggets utforming og vurderinger av avbøtende tiltak. I kapittel 4 er det en oppsummering med NVEs avveining, konklusjon og vedtak, mens søknaden om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse er vurdert i kapittel 5.

3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold

Eidsiva Nett begrunner søknaden om å oppgradere dagens ledning med at etableringen av Engerfjellet vindkraftverk krever økt kapasitet på strekningen Engerfjellet-Minne. Eidsiva Nett hadde opprinnelig planlagt reinvestering av 66 kV ledningen Minne-Kvisler i 2019-2020. Eidsiva Netts analyser viser at det i regionalnettområdet Solør-Minne, som ledningsseksjonen inngår i, vil være lønnsomt med en spenningsoppgradering fra 66 kV til 132 kV. I Regional kraftsystemutredning 2014 for Hedmark og Oppland er den omsøkte oppgraderingen beskrevet og det vises til en analyse som viser at spenningsnivå på Minne-Engerfjellet bør være 132 kV i fremtiden. Eidsiva Nett ønsker å starte oppgraderingen til 132 kV fra Minne til Engerfjellet, men å drifte på 66 kV de første årene frem til resten av regionalnettet rundt blir klargjort for 132 kV drift.

I Minne transformatorstasjon, som er eid av Statnett, er det i dag transformering fra både 66 kV og 132 kV til 300 kV. Produksjonen fra Engerfjellet er planlagt på 66 kV via omsøkte kraftledning. Ved en eventuell fremtidig spenningsoppgradering til 132 kV for omsøkte kraftledning er det behov for å øke transformorkapasiteten på 132/300 kV. I forbindelse med konsekvensutredningen for vindkraftverkene ble det undersøkt varighetskurver for 66/300 kV og 132/300 kV transformering i Minne ved innmating av Songkjølen og Engerfjellet. Eidsiva Nett og Statnett har beskrevet at transformorkapasiteten i Minne i perioder kan bli fullt utnyttet, særlig i sommersesongen med lite forbruk og stor vannkraftproduksjon, men Statnetts vurderinger er at dette vil kunne håndteres med dagens transformorkapasitet i Minne. NVEs analyser av vindkraftverkene Songkjølen og Engerfjellet med nettilknytningsløsninger avdekket ikke begrensede forhold ut over det som er påpekt av Eidsiva og Statnett.

66 kV ledningen er nær teknisk levetid og Eidsiva Nett hadde opprinnelig planlagt reinvestering av 66 kV ledningen Minne-Kvisler i 2019-2020. Ekstrakostnaden for en forsering av planene med 3-4 år må veies mot de sparte tapkostnadene i de samme årene. NVE mener de oppgitte kostnadene for tiltaket er realistiske. NVE har brukt en kalkulasjonsrente på 4% og satt sammen kostnadene i tabellen under. Tabellen viser at det blir 1,6 MNOK dyrere å reinvestere kraftledningen i 2016 sammenliknet med å vente til 2019.

	Investere 2016 [MNOK]	Investere 2019 [MNOK]
Reinvestert linje, bygges for 132 kV	- 20,0	- 17,7
Sparte tapkostnader	0,7	0,0
SUM	- 19,3	- 17,7

NVE vurderer at merkostnaden med å klargjøre for 132 kV drift på Minne-Engerfjellet kan forsvares, da klargjøring for 132 kV etter NVEs vurdering vil gi kostnadsbesparelser ved spenningsheving i området i fremtiden. Analysene utført av Eidsiva Nett sannsynliggjør ett fremtidig spenningsnivå på 132 kV i området Solør-Minne. NVE mener at nye nettinvesteringer i området bør bygges tilrettelagt for 132 kV.

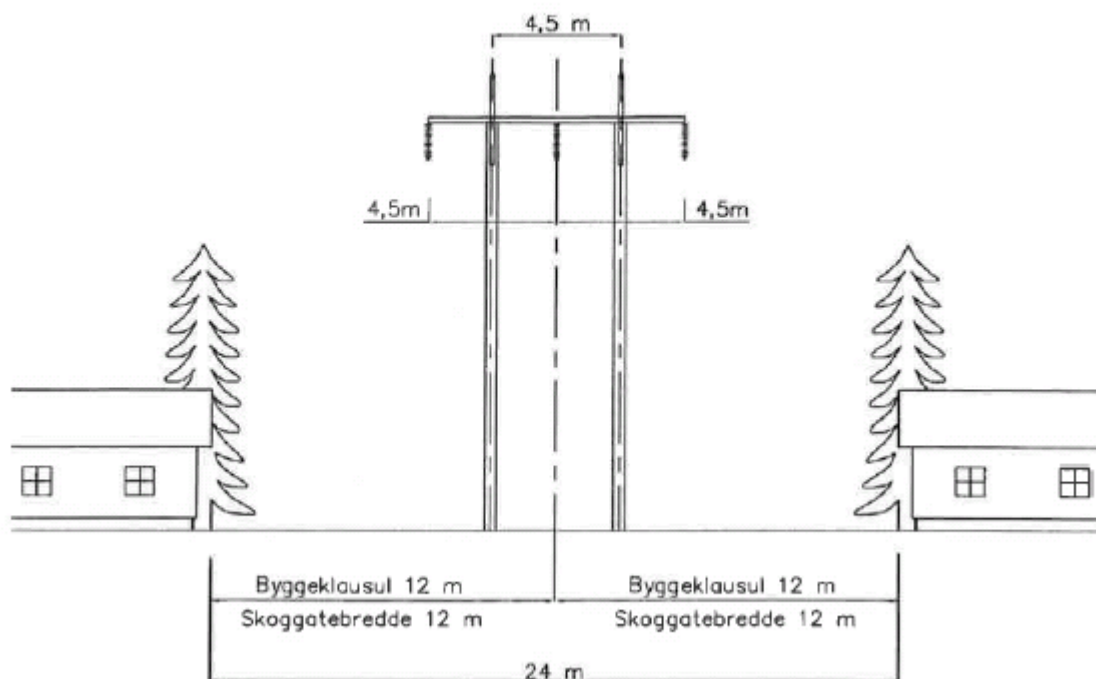
3.2 Vurdering av visuelle virkninger

Kraftledningen går stort sett i skogsterreng. Kraftledningen bygges i samme trasé som eksisterende med noe høyere og større master. Det er omsøkt å bygge kraftledningen med H-master i tre som er samme type master som eksisterende kraftledning. At mastene blir høyere sammen med utvidelse av ryddebeltet fra 15 meter til 24 meter vil gjøre kraftledningen mer synlig i terrenget. Pilgrimsleden krysser kraftledningen øst for Nynabben, men kraftledningen er synlig på kun en kort strekning av leden. Resten av strekningen går kraftledningen i lite brukt skogsterreng.

Det er tre områder som kraftledningen er synlig fra bebyggelse. I området ved Minne transformatorstasjon til over Vormå er det flere kraftledninger med ulike spenningsnivå. Gården på Bjørknes er derfor i dag vesentlig berørt av disse og den omsøkte kraftledningen er en av flere som er godt synlig fra gården på Bjørknes og som preger området. Grunneier Jon Wenger ønsker at den omsøkte kraftledningen kables nå som den skal reinvesteres. NVE har vurdert kabling forbi gården på Bjørknes. NVE mener at kabling over Vormå er vanskelig og kostbart. Det vil være utfordrende å plassere en kabelendemast ved Vormå på grunn av fare for ras. Situasjonen vil ikke bli vesentlig endret fra dagens situasjon og NVE har ikke funnet grunnlag i dagens retningslinjer for bruk av kabel for å be Eidsiva om kostnadstall eller vurdere kabling ved gården på Bjørknes. NVE vil imidlertid vurdere i en eventuell konsesjon å sette vilkår om at mastepunkter forbi gården på Bjørknes skal utarbeides i samråd med grunneier for å redusere både visuelle og arealbruksmessige ulemper.

Kraftledningen er også synlig fra lokal bilvei i den bratte stigningen ved Veslenga. Ved Gunnarsfallet er det to fritidsboliger i nærheten av kraftledningstraseen, hhv 12,5 meter og 25 meter fra nærmeste fase på ledningen. Eidsiva søker om å utvide trasebredden mot fritidsboligen som ligger lengst unna. Det betyr at etter utvidelsen vil avstanden fra fase til nærmeste bygning fremdeles være 12,5 meter. Ledningen er en visuell ulempe for fritidsboligene, men endringen blir liten.

NVE mener at eksisterende trasé er en god trasé fra Minne til Engerfjellet. Kraftledningen vil ikke bli synlig fra nye områder enn i dag. Den nye kraftledningen vil ha høyere master som gjør kraftledningen noe mer synlig. Kraftledningen går stort sett i skogsterreng.

Figur 3: Omsøkt mastekonfigurasjon for ny 132 kV-ledning

3.3 Vurderinger av elektromagnetisk felt

Forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt som er beskrevet i St.prp. nr. 66 (2005-2006) anbefaler at det ved etablering av nye kraftledninger bør søkes å unngå nærhet til boliger, skoler, barnehager mv., ut fra et forsvarlighetsprinsipp. Ved planer om nye slike bygninger eller nye kraftledninger ved bygninger av denne typen stilles det følgende utredningskrav:

- Omfanget av eksponeringen for bygninger som kan få over 0,4 µT i årsgjennomsnitt skal kartlegges.
- Mulige tiltak og konsekvenser ved tiltaket skal drøftes.
- Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

Strategien legger opp til at 0,4 μT blir et utredningsnivå. Dersom nye bygg eller ledninger gir magnetfeltnivåer over 0,4 μT i berørte bygg (boliger, skoler og barnehager), skal mulige tiltak og konsekvensene av disse drøftes. Utredningsnivået på 0,4 μT betyr ikke at det ikke kan etableres kraftledninger som medfører at en bygning kan få en magnetfelteksponering over utredningsnivået. Det fokuseres i forskning og forvaltningsstrategi på bygninger der mennesker har opphold over lenger tid, det vil i hovedsak si helårsboliger, skoler og barnehager. Fritidsbebyggelse vil normalt ikke omfattes av de bygninger der det skal vurderes tiltak fordi en ikke oppholder seg her hele året og vurderingene gjøres på bakgrunn av gjennomsnittlig magnetfelbelastning over året. Tiltak for å redusere magnetfelteksponeringen forutsetter små kostnader og må ikke medføre andre ulemper av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traseendringer og endret lineoppheng. Kostnadskrevende kabling eller riving av hus anbefales normalt ikke som forebyggings tiltak.

Traseen til kraftledningen er i nærheten av boliger ved Bjørknes og Veslenga. Eidsiva har beregnet elektromagnetiske felt som følge av en eventuell ny kraftledning mellom Minne og Engerfjellet.

Ved Bjørknes er magnetfeltet beregnet ved nærmeste bolig. Det er to kraftledninger som vil påvirke det elektromagnetiske feltet og Eidsiva har tatt utgangspunkt i årsgjennomsnittet for strømføring med 40 A for 66 kV Minne-Tangen og 72 A for kraftledningen 66/132 kV Minne-Kvisler. Magnetfeltet viser en verdi på 0,27 mikrottesla ved nærmeste bygning. Eidsiva har gjennomført tilsvarende beregninger med ombygd ledning Minne-Engerfjellet. Det er da lagt inn en produksjon på ca. 50 MW i Engerfjellet vindkraftverk, der hele produksjonen føres inn til Minne transformatorstasjon. Med 66 kV drift tilsvarer dette en strøm på ca. 420 A og 210 A ved 132 kV drift. Magnetfeltet ved nærmeste bygning er da beregnet til 1,0 mikrottesla. Den nye kraftledningen er i disse beregningene bygd slik at økt bredde blir i retning bort fra nærmeste bygningsdel. Når kraftledningen oppgraderes til 132 kV drift, er tilsvarende magnetfelt beregnet til 0,6 mikrottesla.

For Veslenga er det utført tilsvarende beregninger som ved Bjørknes. Med dagens gjennomsnittsverdier for strømflyt, er magnetfeltet ved nærmeste bolighus beregnet til 0,09 mikrottesla. Med ca. 50 MW produksjon i Engerfjellet vindkraftverk, er magnetfeltet beregnet til 0,6 mikrottesla med 66 kV drift og 0,3 mikrottesla ved 132 kV drift.

Beregningene viser at magnetfeltene er forventet å øke på grunn av økt kraftoverføring ved at Engerfjellet vindkraftverk blir bygget. Ved gården på Bjørknes er det en 66 kV kraftledning som går fra Minne til Tangen som er nærmest bolighus, men den omsøkte kraftledningen går i parallell med denne og vil likevel påvirke magnetfeltet. Eidsiva Nett må reinvestere i kraftledningen Minne-Tangen om en del år og det bør vurderes om denne kan bli flyttet nord for Minne-Kvisler i fremtiden.

3.3 Vurderinger av virkninger for kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen kjente automatisk fredete kulturminner i traseen. Eidsiva skriver i kommentar til høringsuttalelsene at de vil kontakte Akershus fylkeskommune om eventuelt behovet for å gjennomføre arkeologiske registreringer før tiltak iverksettes. Akershus fylkeskommune har uttalt at eventuelle ukjente kulturminner må avklares med fylkeskommunen før tiltak iverksettes. Eidsiva har i sine kommentarer skrevet at de vil kontakte Akershus fylkeskommune om eventuelt behovet for å gjennomføre arkeologiske registreringer. NVE forutsetter at forholdet til ukjente kulturminner med dette blir ivaretatt. NVE vil ved en eventuell konsesjon sette vilkår om en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) som skal godkjennes av NVE før oppstart.

3.4 Vurdering av naturmangfold

Den omsøkte kraftledningen skal erstatte en eksisterende kraftledning i samme trasé. Ryddebeltet vil øke fra 15m til 24m, men ingen helt nye områder eller naturtyper vil berøres av tiltaket. Traseen fra Minne transformatorstasjon går over jordbruksområder før den krysser Vorma. Traseen videre er i skogsterreng, og den krysser Nordre Holsjøen før Engerfjellet.

Ved Vorma er det registrert bergand som er kategorisert sårbar (VU), og dvergdykker som er kategorisert nær truet (NT) i rødliste 2010. NVE anser dette som et viktig område for fugl. Eidsvoll kommune har i sin høringsuttalelse bedt NVE om å vurdere at linene skal merkes for å gjøre de mer synlige for å redusere faren for fuglekollisjoner. Det går i dag flere parallelle kraftledninger over Vorma i dette området og faren for fuglekollisjoner øker ikke ved at eksisterende kraftledning erstattes med en ny. NVE mener det er mye fugl som trekker langs Mjøsa og vil kanaliseres forbi utløpet ved Vorma. NVE legger til grunn at merking av liner representerer en liten ekstrakostnad og som kan ha

en positiv effekt sammenliknet med i dag. NVE vil derfor i en eventuell konsesjon sette vilkår om merking av linene over Vormå.

I området på østsiden av Vormå er det blant annet naturtype som «Rik edellauvskog», men denne blir ikke direkte berørt av kraftledningen. Kraftledningen krysser i dag Nordre Holsjøen. Ifølge naturbase er det her en observasjon av storlom i år 2000. Storlom er kategorisert som nær truet (NT) på norsk rødliste 2010. Den omsøkte kraftledningen vil ikke forandre situasjonen vesentlig fra i dag, og NVE mener det ikke er behov for merking av linene over Nordre Holsjøen. NVE mener at ulempen for eventuell storlom er knyttet til anleggsfasen, hvor støy kan fortrenge fugl bort fra området. Etter NVEs vurdering er det ikke behov for å sette vilkår med føringer for anleggsarbeidet da det ikke er registrert aktive hekkelokaliteter nær traseen.

I vår saksbehandling skal vi vurdere eventuelle tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt, jfr. prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jfr. §§ 8-12. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NVE viser til kunnskap innhentet gjennom søknad, høring og søk i naturbasen. NVE mener kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å fatte vedtak etter energiloven. For vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 legger NVE til grunn at det på Engerfjellet er planlagt vindkraftutbygging. NVE vurderer at en ny 132 kV fra Minne til Engerfjellet i samme trasé som eksisterende 66 kV kraftledning ikke forsterker virkningene av konsesjonsgitt vindkraftanlegg. Oppgraderingen vil etter NVEs syn ikke øke den samlede belastningen på naturmangfoldet da det ikke skal bygges mer ledning enn i dag.

Sett i lys av inngrepenes omfang, kan ikke NVE se at det omsøkte tiltaket har negativ påvirkning på særlige naturtyper eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. NVE kan ikke se at naturmangfoldet vil forringes på sikt. Vurdert opp mot nyttevirkningene av tiltakene mener vi de ulempene for naturmangfoldet av tiltaket er små og ikke til hinder for den planlagte byggingen av kraftledningen.

3.5 Kompensasjon

Eidsvoll Skogeierlag og Eidsvoll kommune ber om at alle skogeiere får lik behandling når det gjelder erstatning. Eventuelle erstatningskrav er et privatrettslig forhold mellom Eidsiva og den aktuelle grunneier, og skal ikke tas stilling til av NVE i konsesjonssaken. Eidsiva har for øvrig i sin kommentar til høringsuttalelsene skrevet at «de vil benytte takstmann og alle berørte grunneiere vil få lik behandling».

3.6 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

NVE har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette vilkår en kraftledning skal bygges eller drives etter. Vilkår om såkalte avbøtende tiltak – tiltak som reduserer antatt negative virkninger vurderes konkret i hver sak basert på de opplysningene som foreligger om virkningene av kraftledningen. I mange tilfeller kan ulemper ved en kraftledning reduseres innenfor akseptable kostnadsrammer. NVE viser til energilovforskriften § 3-5 som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap heter det:

«Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.»

NVE har ansvar for å følge opp vilkår, jf. Energilovforskriften § 7-2. NVEs miljøtilsyn er ansvarlig for å følge opp at konsesjonsvilkår som omhandler natur og landskapsmessige forhold blir fulgt. NVE godkjenner miljø-, transport-, og anleggsplan, og vil ved besøk i anleggstiden følge opp at vilkår og

godkjente planer følges av utbygger. NVE vil også følge opp at anleggsområdene blir ordentlig ryddet og satt i stand.

3.6.1 Miljø-, transport- og anleggsplan

Etter NVEs erfaring kan en miljø-, transport- og anleggsplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledning. NVE vil i en eventuell konsesjon sette vilkår om at Eidsiva Nett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at Eidsiva Nett drøfter med berørt kommune, grunneiere/rettighetshavere før den skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Planen skal omhandle nødvendig oppgradering, utbedring og vedlikehold av veier. Transportplanen skal også avklare hvilke kjøretøy som skal benyttes, når anleggstrafikken skal foregå, nødvendige tiltak for å redusere terrengskader og hvordan eventuelle terrengskader skal utbedres. Oppstår det konflikt med automatisk fredete kulturminner må transportplanen gi føringer på hvordan konflikter kan reduseres/unngås. Planen kan også gi føringer for spesielle hensyn til rydding av skog og opparbeiding av eventuelle anleggsveier med mer.

Med bakgrunn i innspill til konsesjonssøknaden mener NVE at følgende vil være viktig å følge opp i en miljø-, transport-, og anleggsplan og at gjennomføring av anleggsarbeidet vil kunne redusere de faktiske ulempene for de som bor nærmest inngrepene. Denne spesifiseringen kommer i tillegg til det som fremkommer i veilederen for utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan. Følgende må omtales spesielt:

- En beskrivelse av plassering for mastepunkter fra Minne transformatorstasjon til kryssing av Vormå, for å ta hensyn til antall mastepunkter på dyrket mark. Plasseringen av mastepunktene skal utarbeides i samråd med grunneier Jon Wenger, så langt dette er hensiktsmessig.

4 NVEs avveiiinger, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert Eidsiva Netts søknad om å få bygge en 132 kV kraftledning fra Minne til Engerfjellet. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlag og tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige virkninger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste virkningene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalt ikke-prissatte virkninger (virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv.). Slike virkninger kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

NVE mener det er nødvendig å erstatte dagens kraftledning på grunn av teknisk tilstand. Videre mener NVE det er fornuftig å bygge ny 132 kV kraftledning før konsesjonsgitt vindkraftverk på Engerfjellet er i drift. Dette gjør det mulig å benytte eksisterende trasé samtidig som det reduserer strømtap ved

overføring av fornybar energiproduksjon fra Engerfjellet. NVE mener det er nødvendig med en reinvestering av kraftledningen uavhengig av en eventuell realisering av Engerfjellet vindkraftverk.

Under er en oppsummering av virkninger for allmenne miljø- og arealbruksinteresser som er basert på å bygge ny 132 kV-ledning i samme trasé som eksisterende 66 kV-ledning fra Minne-Engerfjellet, som NVE mener totalt sett vil ha minst negative virkninger for miljø- og arealbruksinteresser. Det er heller ikke kommet innspill om andre traseer. For oversiktens skyld gis oppsummeringen i en tabell. Bakgrunnen for oppsummeringen under er i NVEs vurderinger gjort i kapitel 3.

Vurderingskriterier	Fordeler/nytte	Ulemper/kostnad
Investeringskostnader		20 MNOK
Forsyningssikkerhet utover avbruddskostnader	På grunn av teknisk levealder og tilstand på eksisterende anlegg er det nødvendig å fornye anleggene. Samtidig legger ny ledning til rette for fremtidig 132 kV i området.	
Fornybar produksjon	Tilrettelegger for ny fornybar produksjon fra Engerfjellet vindkraftverk.	
Visuelle virkninger		Høyere master som gjør kraftledningen marginalt mer synlig, men ikke synlig fra nye områder sammenliknet med dagens situasjon.
Naturmangfold		Kraftledningen kan medføre kollisjonsrisiko for enkeltindivider av rødlistet fugl, særlig med spennet over Vorma.
Arealbeslag		Økt ryddebelt fra 15 til 24 meter

NVE mener ny 132 kV-ledning bør bygges som luftledning i samme trasé som eksisterende ledning den skal erstatte fra Minne transformatorstasjon til Engerfjellet. Dette er en strekning på 9,2 km av hele strekningen Minne-Nord Odal-Kvisler på totalt 45,7 km. NVE mener den omsøkte ledningen bør reinvesteres på grunn av høy alder, og at den da burde bygges for spenningsnivå 132 kV. For at det skal være mulig å bygge den omsøkte kraftledningen i samme trasé som eksisterende ledning, får Eidsiva konsesjon til å kunne gjennomføre byggingen før et eventuelt Engerfjellet vindkraftverk idriftsettes. Uten etablering av Engerfjellet vindkraftverk kan reinvestering i ledningen utsettes noe i tid. NVE gir derfor utsatt frist til 6 år for gjennomføring av tiltaket.

4.1 NVEs vedtak

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Eidsvoll kommune i Akershus fylke, ref. NVE 201404798-26

- En cirka 9,2 km lang luftledning fra Minne transformatorstasjon til Engerfjellet i samme trasé som eksisterende ledning, med nominell spenning 132 kV og tverrsnitt FeAl 253.

Kraftledningen skal hovedsakelig bygges med H master i tre.

Sanering

- Det gis tillatelse til å rive eksisterende 66 kV mellom Minne og Engerfjellet, cirka 9,2 km.

Konsesjon til anleggene gis med følgende spesielle vilkår.

- Det skal monteres fugleavvisere på spennet over Vorma for å redusere risikoen for fuglekollisjoner.
- Utvidelsen av kraftledningen skal gjennomføres vekk fra nærmeste fritidsbolig ved Gunnarsfallet slik at avstanden til fritidsboligene på begge sider blir omtrent lik.
- Anlegget skal bygges, drives, vedlikeholdes og nedlegges i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan, som utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart. Planen skal utarbeides i samsvar med NVEs veileder om utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan for anlegg med konsesjon etter energiloven. Eidsiva Nett skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere. Planen skal gjøres kjent for entreprenører. Konsesjonæren har ansvaret for at planen følges.
- Planen skal spesielt omtale:
 - En beskrivelse av mastepunkter fra Minne transformatorstasjon til krysning av Vorma i samråd med grunneier, for å ta hensyn til plassering av mastepunkter på dyrket mark og grunnforhold med tanke på fare for ras. Herunder bør det tas hensyn til fremtidig plass til at 66 kV Minne-Tangen kan flyttes nord for Minne-Kvisler.

5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnssak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. oreigningslova § 12.

5.1 Hjemmel

Eidsiva Nett har i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Oreigningslova § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere *«så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.»*

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter av de omsøkte anlegg. Omtrent 20 grunneiere blir berørt av tiltakene som NVE meddeler konsesjon til.

5.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Eidsiva Nett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- *Kraftledningsgaten*

Her vil nødvendig areal for fremføring av ledning bli klausulert. Klausuleringsbelte utgjør cirka 24 meter i bredden. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

- *Lagring, ferdsel og transport*

Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei frem til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraséen. Bruksretten gjelder også for uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget.

- *Riggplasser*

Det søkes om rett til å etablere riggplasser i forbindelse med anleggsvirksomheten. Riggplasser vil bli fjernet etter at byggearbeidene er ferdige, hvis ikke grunneier ønsker å overta plassene. Om riggplassene skal omdefineres til permanent bruk med et annet formål enn drift av de tekniske anleggene, må dette skje gjennom en kommunal behandling i medhold av plan- og bygningsloven i ettertid. For eksisterende riggplasser erverves rett til å bruke disse. Retten til bruk av transportveger og riggplasser gjelder for samtlige ledninger, inkludert nybygging og fjerning av eksisterende ledning.

5.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningsloven § 2 annet ledd: «*Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.*» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen. Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet og tilknytning av ny fornybar kraftproduksjon må vektes mot hensynet til de grunneiere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand.

Ny 132 kV-ledning vil bygges i samme trase som eksisterende 66 kV-ledning, men med et utvidet rettighetsbelte fra 15 meter til 24 meter fra Minne transformatorstasjon til det planlagte Engerfjellet vindkraftverk. Dette er en strekning på 9,2 km av hele strekningen Minne-Nord Odal-Kvisler på totalt 45,7 km. NVE mener eksisterende trasé er en god trasé for fremføring av kraftledningen til Engerfjellet. NVE er generelt positiv til å gjenbruke traseer for i minst mulig grad å berøre nye områder. Det er ikke omsøkt alternative traseer. For mer informasjon om dette vises det til kapittel 3.

Selv om enkeltpersoner i varierende grad blir direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til og av ekspropriasjonen, mener NVE at de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver som er berørt i denne konkrete saken. NVE har satt vilkår om at plassering av mastepunkter på dyrket mark skal skje i samråd med grunneier for å minimere ulemper for den berørte grunneier. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved de anleggene det er gitt konsesjon for utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. Vilkåret i oreigningslova § 2, annet ledd er derfor oppfylt.

5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

NVE har etter en interesseavveining funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anleggene utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. Det foreligger derfor grunnlag etter oreigningsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene

Eidsiva Nett har søkt om. Det vises til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, ref. NVE 201404798-28.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. oreigningslova § 16.

NVE forutsetter at Eidsiva Nett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

5.5 Forhåndstiltredelse

Eidsiva Nett søker også om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Oreigningslova

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter oreigningslova. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter oreigningslova § 2 nr. 19 er kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter oreigningslova.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Etter at endringen av plan- og bygningsloven trådte i kraft 01.07.09, er ikke lenger kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

De nye behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for

eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig. Kraftledninger med anleggskonsesjon er unntatt fra plan- og bygningsloven som helhet – også byggesaksdelen. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke Tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den. 1. juli 2009, og skal erstatte blant annet naturvernloven. Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser

Konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, ble sendt på høring 3.10.2014. Fristen for å komme med merknader ble satt til 24.11.2014. Eidsvoll kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort i Eidsvoll Ullensaker Blad og Norsk lysingsblad.

Eidsiva Nett orienterte berørte grunneiere og tekniske etater om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

Følgende instanser fikk søknaden på høring:

Akershus Bondelag
Akershus fylkeskommune
Fortidsminneforeningen i Oslo og Akershus
Forum for natur og friluftsliv Akershus
Friluftlivets Fellesorganisasjon
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Norges Bondelag
Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus
Norges Skogeierforbund
Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus
Oslo Akershus Bonde- og Småbrukarlag
Statens vegvesen Region øst
Statnett SF

Innkomne merknader

NVE mottok 11 høringsuttalelser til konsesjonssøknaden. Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Eidsiva Nett kommenterte uttalelsene i brev av 16.12.2014. Kommentarene fra søker er sammenfattet i kursiv under de respektive uttalelsene.

Oslo Akershus Bonde- og Småbrukarlag (-6), utaler 3.10.2014 at de ikke ser at endringen vil påføre utmark, beitenæring eller andre landbruks interesser nevneverdige konsekvenser.

Thomas Amundsen (-8) utaler i brev av 14.10.2014 at det ikke burde tas noen beslutning om ny kraftledning som er begrunnet i kraftproduksjon fra Engerfjellet vindkraftverk, før OED har behandlet klagesaken.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva Net kan ikke vente med sin planprosess til det foreligger avgjørelse hos OED. Dersom klagen ikke tas til følge, trenger Eidsiva tiden videre til detaljprosjektering, bestilling av materiell og riving/montasje av kraftledningen til det tidspunktet som E.ON har angitt for tilkobling av vindkraftproduksjonen. Alder og tilstand på eksisterende 66 kV-ledning tilsier at den likevel må reinvesteres i løpet av de neste 5-6 år. Om E.ON velger å ikke bygge ut vindparken, kan Eidsivas reinvestering utsettes noen få år forutsatt at dette godkjennes av NVE.

Egil Ramdal (-9) uttaler i sin høringsuttalelse av 14.10.2014 at området allerede har en kraftledning og at bygging av en ny kraftledning vil medføre svære naturinngrep med fatale følger for fugle- og dyreliv, samt rasere et mye brukt turterreng.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva vil rive eksisterende kraftledning og bygge ny i samme trasé. Eidsiva ønsker etter hvert å spenningsoppgradere kraftledningen fra 66 kV til 132 kV. Derfor øker bredden mellom stolpene fra 3m til 4,5 meter og rettighetsbeltet utvides fra 15 meter i dag til 24 meter. Eidsiva kan ikke se at utskiftning av gammel til ny kraftledning medfører så store naturinngrep at det skulle gå ut over fugle- og dyreliv eller endre på områdene med turterreng.

Statens vegvesen (-11) skriver i sin uttalelse av 23.10.2014, at de ikke har merknader til søknaden men gjør oppmerksom på at dersom tiltaket berører fylkesveg, må Eidsiva Nett informere Statens Vegvesen før tiltaket starter opp.

Eidsiva kommenterer: Dersom reinvesteringen av kraftledningen fører til tiltak som berører fylkesveg, vil Eidsiva Nett ta kontakt med Statens vegvesen i god tid i forkant.

Landbruksdirektoratet (-12) uttaler i brev av 27.10.2014 at de mener det er beklagelig at ikke konsesjonssøknaden omtaler virkninger av utvidelsen for landbruksdrift i området.

Landbruksdirektoratet har gjennomført en grovberegning som viser at ca. 80 daa landbruksareal blir beslaglagt som følge av utvidelse av rydebeltet under ledningen. Mesteparten av dette arealet er i dag skog. Boniteten varierer, men kraftledningen vil berøre en del middels bonitet, samt noe høybonitet, skogmark.

Eidsiva kommenterer: Det vil ikke bli vesentlige endringer for dyrket mark. Det er i hovedsak Bjørknes som blir berørt, og her vil Eidsiva komme fram til gode løsninger sammen med grunneier. Når det gjelder skog vil det berøres ved at rydebeltet utvides fra 15 til 24 meter for at kraftledningen skal kunne driftes forsvarlig. Nødvendig avskoging vil skje etter avtale med alle berørte grunneiere.

Jon Wenger (-14) har i uttalelse av 4.11.2014. Jon Wenger er grunneier i området fra Minne transformatorstasjon til Vorma. Han skriver at det på eiendommen hans er i dag svært mange mastepunkter fra ulike kraftselskaper som vanskeliggjør full utnyttelse av jorden pga. fare for å komme borti mastene med dyre og moderne landbruksredskaper. Jon Wenger ønsker at kraftledningen bygges som jordkabel over eiendommen for å unngå komplikasjonene med mastefestene. Jon Wenger foretrekker at mastene plasseres ved siden av hverandre, med færre (og heller større) området for mastepunktene. Han uttrykker samtidig et ønske om en plassering av mastefester i tilknytning til ny trasé for Dovrebanen som planlegges.

Eidsiva kommenterer: Tirsdag 9. desember var to representanter fra Eidsiva (Kjell Storlykken og Svend Erik Renstrøm) på befaring på Bjørknes sammen med grunneier Jon Wenger. De så på muligheten for å samordne plassering av master på eiendommen. Siste mast før kryssing av Vorma i den nye kraftledningen må trekkes lenger inn på eiendommen pga. rasfaren. Den nye kraftledningen kan flyttes bort fra nærmeste bebyggelse. Eidsiva vil forsøke å få plassert mastepunkter inn mot jernbanelinjen, for på den måten å redusere antall master i dyrket mark. Eidsiva vil foreta boreprøving der ny mast skal plasseres før kryssing av Vorma. Grunneier uttrykte ønske om 2 ekstra boringer på eiendommen, lenger mot Vorma og på nordsiden av den aktuelle jorddelen. Dette vil Eidsiva gjøre. Kabling av regionalnettet v/ Bjørknes vurderes som lite aktuelt. Avslutningsvis ble vi enige om at Eidsiva legger planen om ombygging frem for grunneier før arbeidet settes i gang, slik at grunneier kan komme med ev. innspill før planene iverksettes.

Akershus fylkeskommune (-15) skriver i brev av 17.11.2014 at forholdet til eventuelle ukjente automatisk fredete kulturminner i traseen må avklares før tiltaket kan iverksettes.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva vil sørge for å få avklart forholdet til ev. ukjente automatisk fredete kulturminner i aktuell trasé, og kontakter Akershus fylkeskommune for å gjennomføre arkeologiske registreringer før tiltak iverksettes.

Eidsvoll Skogeierlag (-16) skriver i brev av 19.11.2014 at alle skogeiere får lik behandling, også når det gjelder erstatning.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva vil benytte takstmann og alle berørte grunneiere vil få lik behandling, også når det gjelder erstatning.

Eidsvoll kommune (-18) anbefaler at konsesjon blir gitt som omsøkt i brev av 20.11.2014. Kommunen forutsetter at forholdet til de som blir berørt av ledningens magnetfelt blir ivaretatt på tilfredstillende måte. Erstatning av skog må samsvare med den faktiske avkastningsverdien på den enkelte eiendom. Kommunen ber om at man vurderer muligheten for å beskytte fuglelivet mot kollisjoner med ledningene gjennom å øke synligheten på spesielt sårbare strekninger, særlig ved Vorma og Nordre Holsjøen.

Kommunen påpeker at særlig området på østsida av Vorma kan være utsatt for løsmasseskred. Det har også forekommet mindre ras på vestsiden av elva, slik at grunnforholdene må avklares på begge sider av elva. Kommunen har ingen merknader til om det gis 6 års frist for gjennomføring av tiltaket.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva vil sørge for at forholdet til magnetfelt behandles på tilfredstillende måte. Eidsiva følger standard prosedyrer vedrørende utbetaling av erstatning av skog, etter avtale med berørte grunneiere. Når det gjelder naturmangfold, er Miljødirektoratet kontaktet for å avklare disse spørsmålene. Beskyttende tiltak for fuglelivet vil bli vurdert. Også forholdet til skred/løsmasse vil ivaretas. Eidsiva leier inn firma for å utføre nødvendige boreprøver.

DNT Oslo og omegn (-19) skriver i brev av 21.11.2014 at de i utgangspunktet ikke ønsker vindkraftanlegg på Engerfjellet, men dersom det likevel får tillatelse er de positive til utvidelsen av kraftledningen. DNT mener det er positivt at arbeidet startes i forkant av et eventuelt vindkraftverk for å kunne reinvestere ledningen i samme trasé. DNT Oslo og omegn forutsetter at det tas nødvendige hensyn til naturmiljøet. DNT skriver at det står i søknadens kapittel 4.2 at Eidsiva skal benytte eksisterende veier og traseen til kraftledningen for fremføring av utstyr. DNT mener dersom Eidsiva likevel planlegger anleggsvei må denne informasjonen komme tydelig fram i videre behandling.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva ønsker å unngå å etablere ny driftsveg inn i området, og heller inngå avtale med grunneiere om å benytte eksisterende skogsveger, i tillegg til at vi også benytter eksisterende trasé for transport av materiell og utstyr.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus (-20) har ingen merknader til søknaden i høringsuttalelse av 24.11.2014.

Forum for natur og friluftsliv (-21) utaler i brev av 24.11.2014 at de mener Eidsiva burde kartlegge traseen bedre med tanke på naturmangfoldet. Eksisterende trasé går blant annet over et verneområdet ved Engerfjellet. FNF uttrykker samtidig en bekymring for at kraftledningen blir bredere ved kryssing av Vorma og da trekkrute for ande- og vadefugler. FNF ønsker et avbøtende tiltak i konsesjonen mht fugl.

Eidsiva kommenterer: Eidsiva påpeker at det ikke er aktuelt med utvidelse av ledningsnettet i området. Eksisterende ledning vil bli demontert og ny ledning bygd opp i samme trasé. Ny kraftledning vil være noe større enn den som går der i dag, men vil i hovedtrekk være lik både med hensyn til trasé og utseende. Eidsiva har søkt om avklaring vedrørende naturmangfold mot Miljødirektoratet, uten å ha mottatt konkret tilbakemelding. Eidsiva vil være svært påpasselig i de områder der naturinteresser er definert, og foreta riving og bygging så skånsomt som mulig. Eidsiva vil vurdere avbøtende tiltak for strekket over Vorma.

NVE kommenterer: Eksisterende trasé går over et området det er registrert observasjon av Storlom før Engerfjellet. Dette er omtalt i notatet. Det er ingen verneområder ved Engerfjellet som berøres av tiltaket og dette er derfor ikke omtalt.